

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО  
Навчально-науковий гуманітарний інститут  
Кафедра психології, філософії та суспільних наук**

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Директор навчально-наукового  
гуманітарного інституту



**Сергій ГУБАРЄВ**

**ПРОГРАМА**

**ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

**Третій (доктор філософії) рівень вищої освіти**

**Освітній рівень доктор філософії**

**Галузь знань 03 гуманітарні науки**

**Спеціальність 033 Філософія**

**Освітня програма Філософія**

**Тип дисципліни обов'язкова**

**КИЇВ-2024**

Розробник: Тимошенко Т.С., доцент кафедри психології, філософії та суспільних наук навчально-наукового гуманітарного інституту Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

Програму схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та суспільних наук  
Протокол від 09 вересня 2024 року № 2

В.о. завідувача кафедри психології, філософії та суспільних наук \_\_\_\_\_

О. ДРОБОТ

Погоджено:

Гарант освітньої програми \_\_\_\_\_

І. КУДРЯ

## 1. Опис навчальної дисципліни

<b>Назва навчальної дисципліни, код в ОПП</b>	ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ОК 12.
<b>Статус навчальної дисципліни</b>	Обов'язкова
<b>Рік вивчення дисципліни за навчальним планом</b>	Рік навчання 2-й. Семестр 4-й
<b>Обсяг навчальної дисципліни</b>	6 кредити, 180 год.
<b>Форма підсумкового контролю</b>	Залік
<b>Тижневе навантаження</b>	2 год./тиждень
<b>Мова викладання</b>	Українська
<b>Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)</b>	Тимошенко Тарас Сергійович, к. філос. наук, доцент кафедри психології, філософії та суспільних наук
<b>Контактна інформація викладача</b>	<a href="mailto:tymoshenko.taras@tnu.edu.ua">tymoshenko.taras@tnu.edu.ua</a> 096-765-95-35
<b>Посилання на програму на веб-сайті Університету</b>	
<b>Консультативна допомога</b>	Можна отримати у ННП кафедри психології, філософії та суспільних наук безпосередньо або з запитом на електронну пошту за адресою kaf_psp@tnu.edu.ua

### Характеристика педагогічної практики

Педагогічна практика за професійним спрямуванням здобувачів ступеня доктор філософії зі спеціальності 033 Філософія є важливою складовою ОПП, спрямованою на практичну та професійну підготовку здобувачів ступеня доктора філософії до педагогічної діяльності. Педагогічна практика у системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є одним з етапів професійної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, який має на меті сформувати професійні компетентності для здійснення освітнього процесу у закладах вищої

освіти. Відповідно до освітньо-наукової програми 033 Філософія проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти програмних результатів навчання. Базою для проведення педагогічної практики за професійним спрямуванням є Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського. Організатором є кафедра психології, філософії та суспільних наук. Термін проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням, її тривалість та загальний обсяг визначаються навчальним планом освітньо-наукової програми 033 Філософія.

## **2. Мета та завдання**

**Метою** практики є формування у здобувача досвіду застосування відповідних умінь, знань та навичок здійснення педагогічної діяльності з урахуванням його професійних наукових інтересів А також навчально-методичної діяльності за ОНП, розвиток професійних компетентностей щодо здійснення педагогічної діяльності у сфері філософських дисциплін, поглиблення теоретичних знань, отриманих під час вивчення дисциплін циклу професійної підготовки, набуття досвіду самостійної навчально-педагогічної роботи, застосування сучасних освітніх технологій, інструментів активізації освітньої діяльності.

### **Завдання практики**

- 1) формування та розвиток професійно-педагогічних навичок та умінь викладача вищої школи;
- 2) застосування новітніх технологій навчання
- 3 використання інноваційних методів навчання;
- 4) освоєння здобувачами сучасних практичних методик проведення різних видів навчальних занять;
- 5) практичне застосування механізмів вибору та використання ефективних прийомів та методів навчання та контролю за навчальною діяльністю студентів;
- 6) формування потреб в підвищенні своєї наукової та науково-педагогічної кваліфікації.

### **Компетентності, яких набувають здобувачі третього рівня освіти при вивченні навчальної дисципліни**

**ЗК1.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

**ЗК5.** Здатність розв'язувати комплексні проблеми філософії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності

**ЗК8.** Здатність до науко-професійного мовлення й письмової презентації результатів власних досліджень українською мовою.

**ФК2.** Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень українською та іноземною мовами, глибоке розуміння іншомовних наукових текстів за напрямом досліджень.

**ФК4.** Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

**ФК8.** Здатність до ефективного застосування методів викладання фахових дисциплін з філософії у вищій школі, здатність раціонально та науково обгрунтовано організувати самостійну роботу студентів.

### **Програмні результати навчання**

**ПРН 1.** Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення новацій.

**ПРН 2.** Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми філософії державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

**ПРН 7.** Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

**ПРН 9.** Організувати і здійснювати освітній процес у сфері філософії, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосовувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

<b>№ п/п</b>	<b>Зміст навчальної роботи</b>	<b>Аудиторних год.</b>	<b>СР</b>
1	<b>Етап педагогічного спостереження.</b> Ознайомлення з програмою практики, видача документації (щоденника, форм звітів).	2	
2	Ознайомлення з навчально-методичними матеріалами, з фаховою літературою, яка пов'язана зі спеціальністю здобувачів.	2	
3	Ознайомлення із навчальними матеріалами та документами, які використовує керівник практики у навчальному процесі;		18

	методами організації навчання, інноваційними технологіями освіти, системою оцінювання результатів навчання студентів, які застосовує керівник		
4	Відвідування 4 (чотирьох) занять керівника практики, аналіз видів і структури занять, написання власних коментарів до кожного етапу навчального заняття (кількість конспектів лекційних/семінарських/практичних занять відповідає кількості відвіданих за перший тиждень занять)		18
5	Заповнення щоденника (1-2 тижні педагогічної практики)		18
6	<b>Практично-діяльнісний етап</b> Відвідування занять керівника практики з проведенням 2-х занять		18
7	Укладання індивідуального графіку проведення практичних занять		18
8	Підбір та методична організація здобувачами навчального матеріалу для проведення занять.		18
9	Підготовка і проведення практичних занять, укладання розгорнутих планів-конспектів, методичних розробок .		18
10	Обговорення методичного рівня проведення занять.		24
11	Заповнення щоденника (3-4 тижні педагогічної практики).		24
12	<b>Етап звітності</b> Підготовка звітів, захист звітів, підведення підсумків	2	
	<b>ВСЬОГО: 180</b>	<b>6</b>	<b>174</b>

### 3. Зміст практики

Зміст педагогічної практики аспірантів узгоджений з напрямками діяльності кафедри психології, філософії та суспільних наук Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського Відповідно до програми підготовки докторів філософії зі спеціальності 033 «Філософія» педагогічна практика за професійним спрямуванням передбачає:

навчальна робота аспірантів-практикантів - підготовка та проведення за присутності керівника практики лекційних та практичних занять підбір і використання сучасних наочних матеріалів для проведення занять розробка і використання на заняттях інтерактивних форм роботи зі студентами, інших технологій навчання;

методична робота аспірантів-практикантів - ознайомлення з організацією навчальної та методичної роботи кафедри психології, філософії та суспільних наук, ознайомлення з освітньою програмою та робочим навчальним планом спеціальності 033 «Філософія», ознайомлення з навчально-методичним комплексом дисципліни. Ознайомлення з матеріалами методичного забезпечення вивчення навчальної дисципліни, відвідування занять провідних науково-педагогічних працівників кафедри, підбір і підготовка наочного матеріалу для проведення навчальних занять, розробка завдань для поточного контролю знань студентів, участь у методичній роботі кафедри, участь у вебінарах, інтернет-конференціях освітньонаукового спрямування, які організуються та проводяться на кафедрі;

науково-педагогічна робота аспірантів-практикантів - участь у роботі кафедри, участь у проведенні наукових семінарів, конференцій кафедри, навчально-наукового гуманітарного інституту та університету, залучення студентів до наукової роботи;

організаційна робота аспірантів-практикантів - знайомство з системою роботи університету і інституту, проведення виховного заходу зі студентами академічної групи, розробка змісту і проведення тематичних заходів для студентів у гуртожитках університету знайомство з системою електронного навчання університету підготовка і проведення профорієнтаційного заходу.

#### **4. Організація практики**

Зміст і обсяг практики передбачений змістом ОНП 033 «Філософія» та складає 6 кредитів ЄКТС. Безпосереднє проходження практики здійснюється на базах практики. Базою практики є кафедра психології, філософії та суспільних наук.

#### **Етапи проведення педагогічної практики**

Педагогічна практика за професійним спрямуванням включає в себе підготовчий, основний та завершальний етапи, які передбачають як аудиторну (відвідування занять викладачів кафедри, асистування на заняттях, проведення відкритого заняття), так і позааудиторну роботу (робота з науково-методичним матеріалом: вивчення, підготовка, розроблення; робота над написанням та оформленням звіту тощо).

1-й етап - підготовчий. Проведення на кафедрі настановчої конференції для

здобувачів з метою: 1) отримання завдань, рекомендацій та форм звітності; 2) складання індивідуального плану практики; 3) ознайомлення з навчально-методичною документацією кафедри; 4) організацією науково-дослідної роботи базової кафедри.

2-й етап - основний На цьому етапі практики аспірант має: 1) скласти розгорнутий плани-конспекти занять, обговорити їх з науковим керівником та керівником практики; 2) підготувати необхідні методичні та дидактичні матеріали для проведення занять; 3) провести відкрите навчальне заняття відповідно до індивідуального плану; 4) брати участь у засіданнях кафедри, наукових семінарах (конференціях); 5) брати участь у проведенні методичної, організаційно-педагогічної роботи, мікрвикладання; 6) підготувати методичну розробку.

3-й етап - завершальний. Аспірант має підготувати звітні матеріали за результатами проходження практики і надати їх керівнику практики для перевірки та оцінювання. захист та звітування за результатами практики відбувається на кафедрі за участі викладачів. Керівник практики разом зі здобувачем складають план, у якому зазначають обрані види діяльності, їх тематику та послідовність виконання, готують звіт про проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням. Організацію практики та контроль за її проходженням забезпечує кафедра, за якою закріплені здобувачі Термін проходження практики та її зміст зазначаються в плані здобувача. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану проходження практики здобувача здійснюється керівником практики.

Види робіт педагогічної практики здобувачів: 1) ознайомлення з навчально-методичною документацією; 2) підготовка до відкритого навчального заняття; 3) складання плану-конспекту до відкритого навчального заняття; 4) мікрвикладання, парне викладання; 5) підготовка методичної розробки; 6) проведення відкритого навчального заняття; 7) підготовка звітної документації; 8) аналіз та захист звіту.

Мікрвикладання - самостійне виконання здобувачем педагогічної роботи за окремим елементом навчального заняття (виступ за декількома пунктами лекції, пояснення декількох питань на практичному занятті, перевірка рецензування індивідуального завдання тощо) з обов'язковим аналізом такої роботи керівником практики. Парне викладання – спільне проведення навчального заняття здобувачем та керівником практики з розмежуванням між ними функцій та завдань або розподілом студентів. Виконання таких видів робіт практики, як проведення навчальних занять, мікрвикладання та парне викладання здійснюється лише у присутності керівника практики. Здобувач допускається до проведення відкритого навчального заняття лише за умови наявності розгорнутого плану-конспекту, який схвалений керівником практики.

Під час проходження практики за професійним спрямуванням здобувач зобов'язаний: дотримуватись правил внутрішнього розпорядку університету та кафедри; прийнятих стандартів поведінки; морально-етичних норм та норм



професійної етики; слідувати плану проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням; дотримуватися строків проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням; ознайомитись з навчально-методичною та науковою роботою кафедри; відвідувати заняття викладачів кафедри для ознайомлення з методикою їх викладання, підходами до студентів, способами організації занять та ін.; ознайомитись з програмою та силабусом дисципліни, для якої буде проведено відкрите заняття; вивчити особливості студентів групи, де будуть проводитися навчальні заняття, стан їх успішності; підготувати методичну розробку до навчальної дисципліни, з якої буде проведено відкрите заняття (план- конспект заняття, тестові завдання, презентаційні матеріали та ін.) підготувати необхідну звітну документацію, представити та захистити результати педагогічної практики на кафедрі.

## **5. Звітна документація та оцінювання**

До захисту за результатами педагогічної практики за професійним спрямуванням здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії на кафедрі подаються такі документи: 1) план проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням 2) звіт про проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням 3) підготовлені методичні розробки. План проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням розробляється здобувачем на основі програми педагогічної практики під керівництвом керівника практики. У плані проходження практики вказується кількість годин на виконання кожного з видів робіт у розрізі тижнів проходження практики. Звіт про підсумки практики має містити інформацію за видами діяльності: 1) перелік відвіданих занять викладачів кафедри та проведених навчальних занять; 2) методичні напрацювання до занять, розроблені здобувачем; 3) відомості про наукову роботу здобувача зі студентами; 4) опис відкритого заняття, проведеного здобувачем під час проходження ним педагогічної практики за професійним спрямуванням. Підсумки практики та результати її захисту здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії узагальнюються та відображаються в протоколі засідання кафедри. Витяг з протоколу засідання кафедри разом зі звітною документацією подається до відділу аспірантури. До захисту педагогічної практики за професійним спрямуванням не допускаються здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії, якщо вони не представили звіт з практики, або не виконали в обсязі 50% практичного індивідуального завдання. Таким здобувачам надається право повторного проходження педагогічної практики за професійним спрямуванням та її захисту у встановленому порядку. Представлення результатів педагогічної практики та її захист здійснюється здобувачем перед комісією кафедри проходження практики у складі завідувача кафедри, провідних викладачів кафедри та керівника практики. Захист передбачає виступ здобувача, в якому висвітлюється рівень виконання поставлених завдань та основні результати, отримані здобувачем. Кафедра на своєму засіданні заслуховує звіт здобувача за результатами проходження практики, оцінку

керівником практики виконання здобувачем передбачених практикою робіт та за результатами обговорення затверджує його. Поточний контроль проходження здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії педагогічної практики здійснюється науковим керівником. Підсумкове оцінювання педагогічної практики здобувачів здійснюється за двома основними видами діяльності: 1) відкрите заняття; 2) індивідуальне практичне завдання. Форма підсумкового контролю – залік, що проходить у вигляді захисту звіту з практики. Підсумкова оцінка за результатами проходження педагогічної практики визначається комісією кафедри після захисту роботи здобувачем за 100-бальною шкалою.

### **Критерії оцінювання практики**

«Відмінно», якщо оформлення звіту повністю відповідає встановленим вимогам, відсутні зауваження; при написанні звіту повністю виконано основні завдання практики та індивідуальне завдання, зроблено коректні висновки щодо результатів набуття професійних компетентностей, при цьому при захисті показано вміння аналізувати, порівнювати, узагальнювати, абстрагувати і конкретизувати, класифікувати і систематизувати матеріали, запропоновано ряд заходів щодо вдосконалення навчально, методичного процесів або пропозиції педагогічних інновацій.

«Добре», якщо здобувач якісно виконав звіт та індивідуальне завдання з незначною кількістю помилок. Зауваження до захисту відсутні. зауваження до оформлення відсутні.

«Задовільно», неякісне виконання звіту, відсутність окремих частин звіту, при написанні звіту виконано основні завдання практики та індивідуальне завдання, але зроблені висновки без урахування заходів щодо вдосконалення навчального, методичного процесів або пропозицій педагогічних інновацій.

«Незадовільно», необхідне повторне написання звіту про педагогічну практику за професійним спрямуванням та повторний захист звіту. У звіті відсутні окремі розділи програми практики або існує сумнів щодо самостійної підготовки звіту.

### **Шкала оцінювання: національна та ECTS**

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня

75-79		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29		F	необхідне повторне вивчення курсу

### 6. Рекомендована література

1. Вейланде Л. Педагогіка і психологія вищої школи: практикум. Одеса: ОНУ. 2019. 90 с.
2. Вітвицька С., Андрійчук Н. Основи педагогіки вищої школи. Житомир. 2019. 312 с.
3. Головенкін В. Педагогіка вищої школи. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2019. 290 с.
4. Моделювання професійної підготовки фахівців в умовах євроінтеграційних процесів: монографія / за ред. С. Вітвицької. Житомир. 2019. 304 с.
5. Немченко С. Педагогіка вищої школи. Бердянськ: БДПУ. 2020. 517 с.
6. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків. 2020. 240 с.
7. Фіцула М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Академвидав. 2018. 456 с.